

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Sticht. v. Prot. Christ. B.o. Amersfoort

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 28 november 2019

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. Het vierjaarlijks onderzoek is dit jaar uitgevoerd bij het bestuur van Stichting Protestants Christelijk Basisonderwijs Amersfoort (hierna: PCBO Amersfoort). We hebben onderzocht of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen.

Wat gaat goed?

Het bestuur heeft zicht op de kwaliteit van zijn scholen. Het bestuur (dat nu anderhalf jaar in deze samenstelling bestaat) wil dat de scholen kwalitatief goed onderwijs leveren en heeft verschillende veranderingen doorgevoerd om hier samen met de scholen aan te werken.

Het bestuur laat goed zien hoe het staat met de kwaliteit van zijn scholen, zowel naar buiten als binnen de organisatie. De gemeenschappelijke medeggingsraad en de directeurs zijn daarnaast heel tevreden over de manier waarop het bestuur hen betreft bij nieuwe plannen.

Het financieel beheer van het bestuur is in orde. Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het geven van goed onderwijs. Het bestuur geeft het geld dat zij van de rijksoverheid ontvangt uit aan zaken zoals die door de wet bedoeld en toegestaan zijn.

Wat moet beter?

Op één school hebben wij gezien dat de kwaliteit van het onderwijs onvoldoende is. Het bestuur moet er voor zorgen dat deze school in het tweede kwartaal van 2020 weer van voldoende kwaliteit is. Wij zien hierop toe.

Wat kan beter?

Het bestuur laat zien zicht te hebben op de kwaliteit van de scholen, maar tegelijkertijd zien wij dat wij daar op onderdelen kritischer over zijn. Het bestuur is in zijn verslagen over de kwaliteit van de scholen op die onderdelen soms te positief en kan meer duidelijk maken hoe hoog de lat ligt. Dit kan door een duidelijke norm te stellen voor bijvoorbeeld de kwaliteit van het onderwijsproces en de resultaten.

Bestuur: PCBO Amersfoort
Bestuursnummer: 30010

Aantal scholen onder bestuur: 13

Totaal aantal leerlingen: 3631
(Jaarverslag 2017)

Lijst met onderzochte scholen:

12QU De Bolster
27NX De Vuurvogel
11AT De Windroos
10LI 't Anker
14RD SBO Koningin
Wilhelminaschool
08TE Prins Willem Alexanderschool,
Locatie Beekenstein
27JH De Wonderboom

De intern toezichthouder adviseren wij om in het volgende jaarverslag duidelijker te beschrijven hoe zij heeft gecontroleerd dat het geld dat de school krijgt doelmatig wordt uitgegeven.

Vervolg

In het tweede kwartaal van 2020 voeren wij een herstelonderzoek uit om te bepalen of de school weer voldoet aan de basiskwaliteit.

Inhoudsopgave

1.	Opzet vierjaarlijks onderzoek	5
2.	Resultaten onderzoek op bestuursniveau	9
3.	Resultaten verificatieonderzoek	17
	3.1. pcbs De Windroos	17
	3.2. pcbs "De Bolster"	19
	3.3. SBO Koningin Wilhelminaschool	22
4.	Resultaten onderzoek naar risico's: basisschool 't Anker	24
5.	Resultaten onderzoek naar risico's: pcbo De Vuurvogel	28
6.	Resultaten onderzoek goede school: pcbs Prins Willem Alexander, locatie Beekenstein	33
7.	Onderzoek registratie en melding aan- en afwezigheid: De Wonderboom	39
8.	Reactie van het bestuur	42

1. Opzet vierjaarlijks onderzoek

De inspectie heeft in de periode van 22 januari tot medio maart 2019 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij PCBO Amersfoort. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende vraag centraal: is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer? Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van vier deelvragen:

1. Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiceert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?
4. Is het financieel beheer deugdelijk?

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd op twee niveaus: op bestuursniveau en op schoolniveau. Op het niveau van het bestuur richt het onderzoek zich met de vier deelvragen op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

Standaard	Onderzocht
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•
Financieel beheer	
FB1 Continuïteit	•
FB2 Doelmatigheid	
FB3 Rechtmatigheid	•

Om Kwaliteitszorg en ambitie te kunnen beoordelen doen we niet alleen onderzoek op het niveau van het bestuur, maar onderzoeken we tevens de onderwijskwaliteit van een deel van de scholen waarvoor het verantwoordelijk is. We onderscheiden binnen het vierjaarlijks onderzoek op schoolniveau verschillende typen onderzoek:

• Verificatieonderzoek

Het verificatieonderzoek is onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg en het financieel beheer op bestuursniveau. We voeren het in de eerste plaats uit om vast te stellen of het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie voldoende is; het onderzoek laat zien of de

sturing op de kwaliteit door het bestuur ook in de praktijk werkt. Het geeft ons in de tweede plaats zicht op de onderwijskwaliteit van de school.

In de verificatieonderzoeken hebben we na overleg met het bestuur op enkele scholen onderzocht of deze aan de basiskwaliteit voldoen. Op basis hiervan hebben we in de verificatieonderzoeken de volgende standaarden onderzocht:

- Zicht op Ontwikkeling (OP₂)
- Didactisch Handelen (OP₃)
- Extra ondersteuning (OP₄) (alleen bij de Vuurvogel)
- Resultaten (OR₁) (alleen bij de Windroos)
- Kwaliteitszorg (KA₁)
- Kwaliteitscultuur (KA₂).

We hebben ervoor gekozen om deze verificatieonderzoeken uit te voeren op een mix van scholen om een zo volledig mogelijk en genuanceerd beeld te krijgen van de kwaliteit. Hierbij hebben we gekeken naar de mate waarin de scholen volgens het bestuur zijn gevorderd in het realiseren van de basiskwaliteit en in het uitvoeren en implementeren van hun zelf gekozen profiel.

We hebben de verificatieonderzoeken uitgevoerd op de volgende scholen: De Bolster, SBO Koningin Wilhelminaschool en de Windroos.

• *Onderzoek naar aanleiding van risico's*

We voeren een kwaliteitsonderzoek uit bij scholen en besturen waar het vermoeden bestaat dat zij onvoldoende kwaliteit bieden.

Omdat wij bij De Vuurvogel en 't Anker tijdens een verificatieonderzoek risico's in de onderwijskwaliteit zagen, hebben wij het onderzoek op deze school omgezet naar een kwaliteitsonderzoek naar risico's. In dit onderzoek wordt de kwaliteit van het onderwijs breder in kaart gebracht.

• *Onderzoek op verzoek goede school*

Een bestuur kan bij het vierjaarlijks onderzoek een verzoek doen aan de inspectie om een onderzoek uit te voeren bij scholen die naar de mening van het bestuur goed zijn.

Het bestuur heeft in dit onderzoek de Prins Willem Alexanderschool, locatie Beekenstein voorgedragen voor een onderzoek naar goede kwaliteit.

• *Herstelonderzoek*

Wanneer er sprake is van eerder afgesproken vervolgtoezicht zullen we het herstelonderzoek waar mogelijk tegelijkertijd uitvoeren.

In dit onderzoek zijn geen herstelonderzoeken uitgevoerd.

- *Stelselonderzoek*

Om op onderdelen een goed beeld te krijgen van de onderwijskwaliteit in een sector of over de sectoren heen bepalen wij jaarlijks welke standaard of welke standaarden daarvoor in aanmerking komen. Wij selecteren door middel van een steekproef scholen voor deze onderzoeken. De informatie over de kwaliteit van deze scholen betrekken we bij onze jaarlijkse publicatie De Staat van het Onderwijs.

- *Onderzoek naar registratie en melding van aan- en afwezigheid*

Hierbij onderzoeken wij of de school juist handelt bij onder meer verzuimregistratie, meldingen van ongewenst verlof en schorsing en verwijdering van leerlingen.

In dit onderzoek hebben we op De Wonderboom een onderzoek naar registratie en melding van aan- en afwezigheid uitgevoerd.

Onderzoeksactiviteiten

Tijdens het onderzoek hebben we zowel onderzoeksactiviteiten op het niveau van het bestuur als op het niveau van de scholen uitgevoerd.

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met sleutelfiguren binnen de organisatie. We hebben gesproken met leerlingen en docenten en verschillende lessen bezocht.

Bestuur

Op het niveau van het bestuur hebben we een analyse uitgevoerd van de beschikbare documenten. Dit betreffen documenten die gaan over de organisatieontwikkeling, beleidsontwikkeling, kwaliteitsmanagement, onderwijsresultaten en financiën.

Het startgesprek met het bestuur en de presentatie door het bestuur vormden belangrijke aanvullingen op deze analyse.

Tijdens de onderzoeksperiode hebben we naast het startgesprek afzonderlijke gesprekken gevoerd met de Raad van Toezicht en de Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.

Scholen

Op het niveau van de scholen hebben we documenten geanalyseerd zoals het schoolplan, de schoolgids, jaarplannen en het meest recente jaarverslag. Tijdens de onderzoeken op de scholen heeft de schoolleiding vaak een presentatie gegeven en hebben we samen met de schoolleiding en/of intern begeleider een aantal groepen bezocht. Daarnaast hebben we ook het leerlingvolgsysteem, de groepsadministratie en leerlingdossiers geanalyseerd. Bovendien hebben we gesprekken gevoerd met de schoolleiding en leraren en leerlingen. Aan het einde van de onderzoeken hebben we op elke school een terugkoppeling gegeven van onze bevindingen. Hierbij was altijd de directeur-bestuurder aanwezig.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen op de standaarden uit de kwaliteitsgebieden kwaliteitszorg en ambitie en financieel beheer op bestuursniveau. Hoofdstuk 3 gaat in op de resultaten van de verificatieonderzoeken op de bezochte scholen. Hoofdstuk 4 en 5 beschrijft de kwaliteitsonderzoeken naar aanleiding van risico's. Hoofdstuk 6 betreft het onderzoek naar goede kwaliteit en hoofdstuk 7 het onderzoek naar registratie en melding van aan- en afwezigheid. Ten slotte is in hoofdstuk 8 de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G** Goed
- V** Voldoende
- O** Onvoldoende
- K** Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2. Resultaten onderzoek op bestuursniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau: de oordelen op de standaarden in de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat de oordelen zijn op de twee onderzochte kwaliteitsgebieden op bestuursniveau. Ook is weergegeven in hoeverre onze oordelen overeenkomen met het beeld dat het bestuur zelf heeft van de gerealiseerde kwaliteit op de scholen en in hoeverre het beleid van het bestuur doorwerkt tot op schoolniveau.

In het eerste vierjaarlijks onderzoek op bestuursniveau geven we in het funderend onderwijs geen oordeel op het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. We geven alleen een oordeel op de drie standaarden afzonderlijk. Aan de hand van deze oordelen geven we een kwalitatieve beschrijving van het kwaliteitsgebied.

Oordelen op bestuursniveau voor de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer

Het beeld van het bestuur over de kwaliteit komt niet overeen met het beeld van de inspectie

Het beeld van het bestuur komt volledig overeen met het beeld van de inspectie

Het beleid van het bestuur werkt niet door tot op school/opleidingsniveau

Het beleid van het bestuur werkt volledig door tot op school/opleidingsniveau

Samenvattend oordeel

Is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Deze vraag kunnen wij in dit vierjaarlijks onderzoek positief beantwoorden. Uit ons onderzoek komt naar voren dat bijna alle onderzochte scholen hun onderwijskwaliteit op orde hebben. De sturing op het realiseren van basiskwaliteit heeft hiermee voldoende effect. Op één school is dit echter niet het geval. Deze school heeft het eindoordeel 'onvoldoende school' gekregen.

We zien dat de sturing op de basiskwaliteit door het bestuur over het geheel genomen voldoende is. We zien ook dat het bestuur over het geheel genomen zicht heeft op de kwaliteit van scholen; door audits ('schoolscans') die recent zijn uitgevoerd, door het afleggen van schoolbezoeken en doordat veel wordt geïnvesteerd in een professionele dialoog tussen het bestuur en de scholen. De volgende stap voor het bestuur is om concretere afspraken te maken met de scholen over te behalen doelen en gericht te sturen op het behalen van deze doelen. Dit geldt zowel voor doelen voor verbetering van de kwaliteit van het onderwijsproces als voor de resultaten.

De kwaliteitscultuur binnen het bestuur is van voldoende niveau. De visie en inspanningen van het bestuur om een professionele cultuur tot stand te brengen werken hier voldoende door in de praktijk.

De wijze waarop het bestuur communiceert over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen waarderen wij als goed. Zowel de transparantie over de gerealiseerde kwaliteit naar de stakeholders, buiten en binnen de organisatie, als de proactieve manier waarop het bestuur invulling geeft aan zijn taak om tegenspraak te organiseren vallen in positieve zin op.

We zien op de korte of middellange termijn geen risico's voor de financiële continuïteit van Stichting PCBO Amersfoort. Ook de financiële rechtmatigheid is in orde. Het bestuur voldoet aan de eisen binnen het kwaliteitsgebied Financieel beheer.

2.1. Kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie, waarbij wij antwoorden geven op drie deelvragen.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	
KA3 Verantwoording en dialoog			✍

Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft zij voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt zij op de verbetering van de onderwijskwaliteit (KA1)?

De kwaliteitszorg beoordelen wij als voldoende. Het stelsel van kwaliteitszorg dat het bestuur gebruikt, draagt er over het geheel genomen voldoende aan bij dat het bestuur zicht heeft op de kwaliteit van het onderwijs van de scholen en daarop stuurt.

Per 1 augustus 2017 is de samenstelling van het college van bestuur veranderd en zijn er twee nieuwe leden aangetreden. Sindsdien is er veel veranderd en in gang gezet. Eind 2017 hebben het bestuur, de raad van toezicht en de directeuren vastgesteld dat de kwaliteit van het onderwijs van de scholen van PCBO Amersfoort aandacht vraagt. Het bestuur wil sturen op minimaal basiskwaliteit van de scholen en daarnaast krijgen de scholen veel ruimte van het bestuur om hun eigen visie en de uitwerking daarvan in de onderwijspraktijk vorm te geven. Er is onder regie van het bestuur een begin gemaakt met het onderling door directeuren van de scholen laten delen van de behaalde resultaten. Er liggen kansen om de scholen meer zichtbaar te laten maken waarom de ene school er beter in slaagt dan de andere om resultaatdoelen te behalen en om vorm en uitvoering te geven aan het gekozen profiel.

In de verificatieonderzoeken in dit vierjaarlijks onderzoek is onderzocht in hoeverre de scholen inderdaad basiskwaliteit weten te realiseren. Dit is op nagenoeg alle onderzochte scholen het geval. Eén van de onderzochte scholen realiseert momenteel onderwijs van onvoldoende kwaliteit. Een andere school (die al onder geïntensiveerd toezicht stond) heeft zich onder aansturing van dit bestuur in een jaar tijd van zeer zwakke naar onvoldoende kwaliteit weten te verbeteren. De kwaliteit van de overige scholen is van voldoende niveau.

Het bestuur heeft al langere tijd zicht op de resultaten van al zijn scholen. Recent heeft het bestuur, na eerst een bestuursscan te hebben laten uitvoeren, tevens de kwaliteit van al zijn scholen in kaart laten brengen via audits, door het bestuur aangeduid als schoolscans. Daarnaast baseert het bestuur enerzijds zijn beeld van de kwaliteit van de scholen op basis van schoolbezoeken die het met regelmaat aflegt en anderzijds op basis van zogenaamde 'Plannings- en verantwoordingsgesprekken' die plaatsvinden in combinaties van enkele scholen met de bestuurder. Recent heeft de tweede ronde van deze gesprekken plaatsgevonden. Het bestuur laat zien actief op zoek

te zijn naar verbetering van de kwaliteit van deze gesprekken. Zo krijgen scholen nu een duidelijk omschreven opdracht over hoe zij zich kunnen voorbereiden op dit gesprek en op welke onderdelen het bestuur geïnformeerd wil worden. Tegelijkertijd wil het bestuur stimuleren dat scholen van elkaar leren tijdens deze gesprekken. In de verslaglegging van deze gesprekken, evenals in de verslaglegging van de schoolbezoeken zien we vooral een positieve weergave van de bevindingen en op sommige scholen te weinig een kritische reflectie op de aangetroffen kwaliteit. Waar het daarnaast in de auditverslagen op onderdelen wel kritisch wordt, blijft het vooral bij constatering en worden hier geen consequenties aan verbonden. Het bestuur kan meer duidelijk maken hoe hoog de lat ligt door een duidelijke norm te stellen voor bijvoorbeeld de kwaliteit van het didactisch handelen en de opbrengsten. Daarmee kan een kritische reflectie op de kwaliteit van het onderwijsleerproces en de eigen kwaliteitszorg van de scholen meer diepgang krijgen. Het bestuur kan concretere doelen met de scholen afspreken en samen bepalen hoe de scholen zich hierover gaan verantwoorden. Een ander aandachtspunt is de spanning die kan ontstaan tussen de twee doelen die het bestuur in één gesprek wil realiseren; het verantwoorden van de scholen naar het bestuur over de kwaliteit en tegelijkertijd het leren van elkaar (waarvoor het nodig is dat de directeuren een transparant en eerlijk beeld van de kwaliteit en de dilemma's schetsen) kunnen hierbij op gespannen voet komen te staan.

Een relevante vraag voor het bestuur is hoe het stelsel van kwaliteitszorg zodanig kan worden benut dat het zelf een meer kritische blik kan hebben en scherper zicht krijgt op de onderwijskwaliteit. Hierbij kan het bestuur een sterkere verbinding leggen met de kwaliteitszorg van de scholen, zodat die in hun eigen kwaliteitscyclus meer gebruik gaan maken van de informatie die zij juist bij het bestuur aanleveren. Dat het signaleren van achterblijvende kwaliteit en bijbehorende tegenvallende resultaten om een verdere aanscherping vraagt, blijkt uit de door ons geconstateerde tekortkomingen op basisschool 't Anker, en tevens uit de herstelopdrachten die wij bij meerdere scholen hebben gegeven op de standaarden Zicht op ontwikkeling, Didactisch handelen en Kwaliteitszorg. Hier liggen kansen voor verbetering.

Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer (KA2)?

De kwaliteitscultuur is eveneens op orde. Het bestuur volgt de code goed bestuur en streeft een professionele cultuur na. De verantwoordelijkheidsverdeling en de structuur zijn helder: het bestuur schept de kaders, daarbinnen streeft het bestuur naar een grote mate van professionele ruimte voor de directies en een sterke verantwoordelijkheidscomponent binnen de teams. Hierbij wil het bestuur verantwoordelijkheden waar mogelijk laag beleggen. In het nemen van deze professionele ruimte zijn al mooie stappen gezet. Zo werken directeuren in beleidsteams met elkaar aan verschillende thema's en doelen die bestuursbreed zijn uitgezet en heeft het bestuur

eind 2018 een kwaliteitsbeleid opgesteld, waarin de directies van de scholen zijn meegenomen. Wel zien wij nog een cultuur waarin men het soms lastig vindt om elkaar vanuit zijn of haar eigen rol aan te spreken op wat beter kan en om hierover concrete prestatieafspraken met elkaar te maken. Om hier op alle niveaus binnen de stichting, zowel op bestuursniveau als op schoolniveau, stappen in te zetten lijkt een logisch vervolg te zijn op wat al in gang is gezet. Hiermee kan aan een belangrijke voorwaarde worden voldaan om te kunnen blijven sturen op verdere kwaliteitsverbetering.

Communiceert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen (KA3)?

Dit onderdeel waarderen wij als goed. Het college van bestuur handelt proactief in het afleggen van verantwoording enerzijds, zowel naar buiten als binnen de organisatie naar de directies van de scholen en het interne toezicht, en in het aangaan van de dialoog anderzijds. Het college van bestuur handelt daarbij transparant.

Het bestuur neemt de directies, de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad en de raad van toezicht actief mee in de beleidsvorming. De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad geeft aan dat zij tijdig wordt betrokken en dat de inspraak- en/of adviesprocedure correct wordt gevolgd.

De raad van toezicht ziet mogelijkheden om vanuit de specifieke expertise van de leden (financieel en onderwijskundig) de eigen rol als intern toezichthouder te versterken en onderzoekt de mogelijkheden daartoe. Wij constateren dat een goede rolafbakening tussen de raad van toezicht en het college van bestuur om een nadere uitwerking vraagt.

De uitkomsten van de schoolscans die het bestuur op alle scholen heeft laten uitvoeren zijn samengebracht in een brochure "Focus op kwaliteit, de staat van ons onderwijs". Hiermee wil het bestuur de gerealiseerde onderwijskwaliteit laten zien en wat volgens het bestuur goed gaat en wat beter kan en moet. Daarnaast zijn veel beleidsdocumenten beschikbaar op de website. Tevens maakt een jaarverslag onderdeel uit van de verantwoordingssystematiek. Wij merken op dat de informatie in het jaarverslag wel de resultaten van de individuele scholen laat zien en een reflectie van het bestuur daarop, maar dat het nog weinig concrete aangrijpingspunten over de kwaliteit op de individuele scholen bevat. Het beeld van de kwaliteit van de scholen binnen stichting PCBO Amersfoort blijft hierin daardoor wat diffuus. Vragen als wat de werkelijke kwaliteit op scholen is, waar de risico's zitten, waar het bestuur op stuurt en wat dat oplevert mogen duidelijker beantwoord worden. Hier kan de verslaglegging op worden versterkt. Dit geldt tevens, en niet in de laatste plaats, voor de verantwoording van de scholen naar de ouders. Ook de scholen kunnen de inhoudelijke verantwoording over de gerealiseerde onderwijskwaliteit en de behaalde resultaten scherper neerzetten op de onderdelen waar het goed gaat, waar het beter kan

en wara het beter moet. Het bestuur kan hier bovenschools afspraken met de directeuren over maken.

2.2. Financieel beheer

Wij baseren ons oordeel over het kwaliteitsgebied Financieel beheer op de beoordeling van de onderliggende standaarden voor financiële continuïteit en rechtmatigheid.

Financieel beheer		V
	D	V
FB1 Continuïteit		●
FB2 Doelmatigheid	Geen oordeel	
FB3 Rechtmatigheid		●

Financiële continuïteit

In onderstaande tabel zijn de financiële kengetallen van het bestuur uit de jaarverslaggeving over de afgelopen en de toekomstige vijf jaren afgezet tegen de signaleringswaarden die wij gebruiken in onze jaarlijkse risicodetectie.

Kengetallen	Indicatie	Realisatie			Prognose				
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	2,76	2,81	3,47	2,81	2,66	2,33	2,25	2,28
Solvabiliteit 2	< 0,30	0,73	0,71	0,76	0,72	0,71	0,68	0,69	0,69
Weerstandvermogen	< 5%	31,49%	32,67%	34,53%	32,17%	30,72%	29,34%	28,16%	27,92%
Huisvestingsratio	> 10%	10,02%	11,74%	8,60%	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Rentabiliteit	< 0%	2,15%	3,58%	3,07%	-2,54%	-0,99%	-0,70%	-0,85%	-0,24%

Wij beoordelen de financiële continuïteit als voldoende. De tabel bevat geen indicatie van financiële risico's voor de continuïteit van het onderwijs binnen nu en twee jaar. Ons onderzoek bevestigde dat beeld.

Bevindingen Continuïteitsparagraaf

Voor een volledige verantwoording in het jaarverslag is het nodig dat de continuïteitsparagraaf alle benodigde onderdelen bevat. De volgende onderdelen van de continuïteitsparagraaf troffen we niet aan in het jaarverslag over 2017.

De rapportage over aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem:

In deze rapportage moet het bestuur aangeven op welke wijze het interne risicobeheersingssysteem is ingericht en hoe dit in de praktijk functioneert. Daarbij wordt aangegeven welke resultaten met het systeem zijn bereikt en welke aanpassingen eventueel worden doorgevoerd in de komende jaren.

Wij geven het bestuur daarom in overweging, aandacht te besteden aan de volledigheid van de continuïteitsparagraaf in de jaarverslagen vanaf 2018.

In een gesprek met het bestuur is ons duidelijk geworden dat er een onder leiding van een extern bureau is gewerkt aan het verbeteren van het risicomanagement. Wij hebben de uitkomsten van deze sessies doorgenomen, zowel schriftelijk als mondeling en hebben we er vertrouwen in dat het bestuur de nieuw opgedane inzichten verwerkt in de continuïteitsparagraaf van de jaarverslagen vanaf 2018.

Financiële doelmatigheid

Wij geven geen oordeel over de financiële doelmatigheid. Met het bestuur van Stichting voor PCBO Amersfoort is het volgende onderwerp besproken:

Verslag Raad van Toezicht over toezicht op doelmatig gebruik van rijksmiddelen:

Het is de wettelijke taak van Stichting voor PCBO Amersfoort om onafhankelijk en deugdelijk intern toezicht mogelijk te maken. Bevoegdheden die hij moet beleggen bij de intern toezichthouder zijn onder meer, dat deze moet toezien op de financiële doelmatigheid. De intern toezichthouder legt verantwoording af over de uitoefening van zijn bevoegdheden in het bestuursverslag. De verantwoording over het toezicht op doelmatigheid hebben wij niet aangetroffen in het bestuursverslag over 2017. Wij verzoeken de intern toezichthouder aandacht te besteden aan de doelmatigheid van de besteding en de verantwoording van zijn toezicht daarop in de bestuursverslagen vanaf 2018. Dit aspect van het interne toezicht is op dit moment sectorbreed nog in ontwikkeling. Daarom vinden wij het vooralsnog niet gepast om naast dit verzoek ook een uitdrukkelijke herstelopdracht te geven.

Financiële rechtmatigheid

We beoordelen de financiële rechtmatigheid voor Stichting voor PCBO Amersfoort als voldoende. Wij baseren ons hierbij op de bevindingen van de instellingsaccountants uit het eerstelijns toezicht op de financiën van het onderwijs. Daarnaast kan aanvullende informatie een rol spelen, zoals signalen en (lopende) onderzoeken op het gebied

van de financiële rechtmatigheid. Dit is bij PCBO Amersfoort niet aan de orde. In het onderzoek bij Stichting voor PCBO Amersfoort leidt de weging van de beschikbare informatie tot een positief oordeel.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Scholen		
10LI 't Anker De standaarden Zicht op ontwikkeling (OP2), Didactisch handelen (OP3) en de Kwaliteitscultuur (KA2) zijn onvoldoende. Er wordt niet voldaan aan artikel 8 lid 1 en 4 WPO, artikel 10 WPO, artikel 12 lid 3 en 4 WPO en artikel 32b WPO.	Het bestuur zorgt ervoor dat binnen 12 maanden na vaststelling van dit rapport de kwaliteit van het onderwijs weer op orde is en dat wordt voldaan aan artikel 8 lid 1 en 4 WPO en aan artikel 10 en 12 lid 3 en 4 WPO.	Wij voeren binnen een jaar na vaststelling van het rapport een herstelonderzoek uit.

Voldoende standaarden met herstelopdracht

De onvoldoende standaarden opgenomen in bovenstaande tabel. Voor de volgende scholen geldt dat standaarden weliswaar voldoende zijn beoordeeld, maar het bestuur wel een herstelopdracht krijgt.

Bij De Windroos (11AT) en De Vuurvogel (27NX) zijn de standaarden Zicht op ontwikkeling (OP2) en Didactisch handelen (OP3) voldoende beoordeeld, maar voldoet het bestuur niet aan artikel 8 lid 1 en 4 WPO. Daarnaast is de standaard Kwaliteitszorg (KA1) voldoende beoordeeld, maar voldoet het bestuur niet aan artikel 12 lid 4 en artikel 10 WPO. Wij geven het bestuur hiervoor een herstelopdracht.

Het bestuur dient ervoor te zorgen dat het deze tekortkoming herstelt. Het herstel hoeft het bestuur niet bij de inspectie te melden. Bij het eerstvolgende vierjaarlijks onderzoek beoordelen we opnieuw of het bestuur aan de deugdelijkheidseisen heeft voldaan.

3. Resultaten verificatieonderzoek

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van de verificatieonderzoeken bij de Windroos, de Bolster en sbo Koningin Wilhemina.

3.1. pcbs De Windroos

Onderwijsproces	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling		●	
OP3 Didactisch handelen		●	

De analyse en de afstemming in de groepen vraagt om verbetering
De standaard Zicht op ontwikkeling beoordelen wij als voldoende. De leraren volgen de ontwikkeling van de leerlingen aan de hand van methodetoetsen, methode-onafhankelijke toetsen en observaties. De leraren leggen de informatie over de leerlingen vast in groepsoverzichten en plannen hun handelen in zogenaamde blokplanningen. De meeste leraren houden daarnaast de voortgang van leerlingen op sommige vakgebieden bij in een logboek. Voor leerlingen die (al dan niet tijdelijk) stagneren en die meer zorg nodig hebben blijft het echter bij constatering en ontbreekt het aan een goede analyse waardoor het komt als leerlingen zich onvoldoende ontwikkelen. Gerichte vervolgacties ontbreken vervolgens, waardoor de school niet gericht kan acteren op achterstanden in de ontwikkeling van leerlingen. Een ononderbroken ontwikkeling van groepen leerlingen en van individuele leerlingen is hierdoor niet gegarandeerd. Dit is van toepassing op zowel de leerlingen die kortdurend extra hulp nodig hebben als de leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften (artikel 8 lid 1 en 4 WPO). Hiervoor krijgt het bestuur een herstelopdracht.

Het didactisch handelen van de leraren beoordelen wij eveneens met een voldoende omdat tijdens de lesobservaties zichtbaar werd dat de leraren doorgaans een doelgerichte en duidelijke instructie geven. De school heeft aandacht besteed aan een ondersteunende leeromgeving in de klas en in de school, met name in de groepen 1 tot en met 5 die in een nieuw gebouw gehuisvest zijn. Tegelijkertijd zien we in de kwaliteit van de instructie aanzienlijke verschillen tussen de leraren en sluiten de verschillende onderwijsactiviteiten niet in alle groepen logisch op elkaar aan. In meerdere lessen zagen we dat de leraren onvoldoende rekening houden met de niveaoverschillen tussen leerlingen. Hierbij is de instructie te veel gericht op de basisgroep en niet passend voor zowel de leerlingen die de stof al beheersen als voor de leerlingen die extra of andere uitleg nodig hebben. Doordat de afstemming van de instructie op de verschillen tussen leerlingen op schoolniveau niet goed tot zijn recht komt, zijn de lessen voor te

veel leerlingen onvoldoende doelmatig en komen zij te weinig tot leren (artikel 8 lid 1 WPO). Ook op dit onderdeel geven wij het bestuur een herstelopdracht.

Beide herstelopdrachten hangen met elkaar samen: het is nodig dat de leraren hun analysevaardigheden versterken en de inhoud van hun instructie op basis van hun analyses leren plannen en uitvoeren voor de verschillende niveaugroepen leerlingen.

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten			●	

De resultaten zijn risicovol

De school heeft in 2017 na een herbeberekening eindresultaten behaald die net boven de ondergrens liggen. Hierdoor is het eindoordeel over de eindresultaten van De Windroos nipt voldoende. In 2015, 2016 en 2018 lagen deze echter onder de norm. Bovendien is de prognose voor de eindresultaten van 2019 ongunstig omdat de huidige groep 8 er op het gebied van rekenen en wiskunde en begrijpend lezen niet goed voor staat.

De tussenresultaten laten daarnaast over de gehele linie een zeer zorgelijk beeld zien. Met uitzondering van spelling in groep 8 scoren alle groepen van de school, van groep 3 tot en met groep 8, op de basisvakken rekenen en wiskunde, begrijpend lezen en spelling onder het landelijk gemiddelde. In meerdere groepen heeft meer dan de helft van de leerlingen zich onvoldoende ontwikkeld. Toch gaat hier voor de school onvoldoende een signalerende werking vanuit omdat de school zichzelf vervolgens doelen stelt die fors onder het landelijk gemiddelde liggen. De school kan op deze manier niet laten zien dat de leerlingen voldoende leren.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	

De kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur beoordelen wij als voldoende. De school werkt met een kwaliteitszorgstelsel waarin verschillende onderdelen van het onderwijsleerproces en de resultaten kunnen worden geëvalueerd. Geplande verbeteractiviteiten krijgen een plek in een meerjarenplanning en het jaarplan van de school. Verbeterpunten die de school voor dit jaar benoemt, zijn onder meer de basisvakken rekenen, lezen en taal en het vergroten van het eigenaarschap bij leerlingen. Het ontbreekt in de plannen en de evaluaties echter aan

concrete en toetsbare doelen waaraan de onderwijskwaliteit volgens de school moet voldoen. Hierdoor mist in de plannen de focus op de basiskwaliteit, wat gezien de risicovolle leerresultaten van de leerlingen wel nodig is. Ondanks dat de school in haar schoolevaluatie constateert dat het rekenonderwijs verbeterd is, geven de rekenresultaten in alle groepen een zeer zorgelijk beeld. Maar ook op de andere vakgebieden zien wij risico's in de resultaten. De gestelde streefdoelen voor het volgende toetsmoment zijn vervolgens afgestemd op deze lage resultaten en zijn daardoor veel te laag gesteld voor wat de school van deze populatie zou mogen verwachten. De school heeft voor de toetsen van januari daarbij als doel gesteld dat de vaardigheidsgroei bij minimaal van de helft van de leerlingen moet zijn toegenomen. Hoe groot deze groei moet zijn om achterstanden in te halen is daarbij niet benoemd. Bovendien zijn de gestelde doelen ten tijde van het onderzoek nog niet geëvalueerd, waardoor de school hier nog geen uitspraken over kan doen en er geen consequenties aan kan verbinden voor het onderwijs in de tweede helft van het schooljaar. Dit vraagt met met voorrang om aandacht. De school hanteert weliswaar een systeem van kwaliteitszorg, maar omdat het gericht sturen op verbetering versterkt moet worden (artikel 10 en artikel 12 lid 4 WPO), krijgt het bestuur hiervoor een herstelopdracht.

De Windroos is een school met een brede maatschappelijke opdracht en het team laat zien zich hier terdege van bewust te zijn. Door samenwerking en gericht overleg en een onderzoekende houding, werkt het team doelgericht en stapsgewijs aan de afstemming van het onderwijs op wat de leerlingenpopulatie nodig heeft.

Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

3.2. pcbs "De Bolster"

Onderwijsproces	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling		●	
OP3 Didactisch handelen		●	

Er zijn mooie ontwikkelingen maar de onderbouw moet een inhaalslag maken

We beoordelen de standaard zicht op ontwikkeling als voldoende. De leraren volgen de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen aan de hand van methodetoetsen, methode-onafhankelijke toetsen,

observaties en gesprekken. Zij analyseren de toetsgegevens en gebruiken de informatie om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. In de midden- en bovenbouw zijn mooie ontwikkelingen zichtbaar. De ontwikkeling van de (op deze school grote groep) leersterke leerlingen brengen de leraren samen met een specialist op dit gebied nauwgezet en kaart. Vervolgens stemmen zij het aanbod hierop af. In de onderbouw echter kan het eenduidig volgen van de ontwikkeling van de leerlingen versterkt worden. Hierdoor zal het onderwijs aan deze groep leerlingen meer passend en doelgericht worden. Ook zal dit de doorgaande lijn naar groep 3 ten goede komen. De school is zich hiervan bewust en werkt aan verbetering. Hierbij is het belangrijk dat het managementteam in de gaten houdt dat gemaakte afspraken ook worden nageleefd.

Een ander aandachtspunt is de kwaliteit van de analyse. Wanneer de leraren zoeken naar verklaringen voor een tegenvallende ontwikkeling van leerlingen, kunnen zij naast het maken van een foutenanalyse ook kijken naar hun eigen didactische handelen en hoe zij de kwaliteit van de verlengde instructie kunnen verbeteren. Ook kunnen de leraren op structurele basis diagnostische gesprekken voeren om meer inzicht te krijgen in de ontwikkeling van hun leerlingen en hun analyses te verstevigen.

De leraren geven duidelijke lessen in een prettige werksfeer

Het didactisch handelen beoordelen wij als voldoende. We hebben samen met observanten van de school zeven groepen bezocht. We zagen veelal duidelijke instructies, voldoende tempo in de lessen, actief betrokken leerlingen en voldoende afstemming in de instructie en verwerking. Ook zorgen de leraren voor een prettige en taakgerichte werksfeer. In aantal groepen is de leeromgeving opvallend doelmatig en ondersteunend ingericht.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	

Kwaliteitszorg is in orde

We beoordelen de kwaliteitszorg als voldoende. De school evalueert regelmatig haar resultaten, de veiligheid en het onderwijsproces, onder meer aan de hand van kwaliteitskaarten en vragenlijsten. Ook heeft het bestuur de kwaliteit van het onderwijs op de school aan de hand van een zogenoemde schoolscan breed in beeld gebracht. De school werkt aan verbeteringen in haar onderwijs. Hiervoor is draagvlak in het team: alle teamleden zijn actief betrokken in één of meerdere werkgroepen. De werkgroepen krijgen een van het jaarplan afgeleide opdracht mee en rapporteren geregeld aan het team over de vorderingen die zij maken.

Een aandachtspunt hierbij is het tempo en de aansturing van de ontwikkelingen. We constateren dat, sinds ons laatste bezoek, het lang heeft geduurd voor de school aan de slag is gegaan met de verbetering van het onderwijs. De laatste tijd maakt de school hier meer vaart mee. Wanneer de school bovendien de doelen concreter formuleert, in te bereiken leerkrachthandelen inclusief prestatie-indicatoren en een tijdpad kan de directie steviger sturen op de benodigde ontwikkelingen en leraren in staat stellen hun verantwoordelijkheid hierin te nemen.

Op de school heerst een professionele kwaliteitscultuur

De kwaliteitscultuur is ruim voldoende. We zien een team dat het onderwijs samen wil verbeteren en daarover actief samen het gesprek voert. Men wil leren van en met elkaar. De vergaderstructuur is hierin ondersteunend doordat er kwartaalvergaderingen zijn ingevoerd waarbij het hele team aanwezig is. Naast teamscholingen werken leraren aan hun bekwaamheid door zich individueel te scholen. In de school zijn diverse specialisten werkzaam die in bovengenoemde werkgroepen hun steentje bijdragen aan de schoolontwikkelingen. Ook is het binnen het team gebruikelijk om te experimenteren. Een aantal leraren proberen zaken uit en vervolgens wordt een ontwikkeling desgewenst schoolbreed ingezet. Zoals hierboven beschreven zit de school pas recent in een stroomversnelling en mogen de effecten van de versterkte kwaliteitscultuur schoolbreed nog meer zichtbaar worden.

Overige wettelijke vereisten

Zowel op de website als in de schoolgids van De Bolster staat dat alle leerlingen in de middagpauze op school blijven lunchen. De ouders dienen hiervoor een bijdrage te doen van €50. Uit de teksten blijkt ondubbelzinnig dat er geen keuzevrijheid is voor de ouders om hun kind tussen de middag naar huis te laten gaan en daarom is een verplichte bijdrage voor het lunchen in de klas niet toegestaan (artikel 40 lid 1 WPO). Wij geven de school de opdracht om óf aan de ouders duidelijk te maken dat het overblijven gebeurt op vrijwillige basis óf om de verplichte bijdrage hiervoor te schrappen. Wij verwachten dat de school aan deze herstelopdracht voldoet binnen de conceptfase van het rapport. Bovendien dient in de eerstvolgende schoolgids de tekst over het overblijven in lijn te zijn gebracht met de voorschriften van artikel 40 lid 1 WPO.

3.3. SBO Koningin Wilhelminaschool

Onderwijsproces	O	V	G
OP2SN Zicht op ontwikkeling en begeleiding		●	
OP3 Didactisch handelen		●	

Kwaliteit van het onderwijsproces is in ontwikkeling

De school laat zien volop in beweging te zijn om de kwaliteit van het onderwijsproces te verbeteren. Zowel zicht op ontwikkeling als het didactisch handelen zijn als voldoende beoordeeld.

Teamleden zijn geschoold in het toepassen van het 'Effectieve Directe Instructiemodel' en slagen er steeds beter in om de onderwijsbehoeften van de leerlingen in kaart te brengen en om deze aan de voor hen relevante onderwijsdoelen te koppelen. De school heeft de SLO-doelen omgezet in aanbod voor de leerlingen. Voor de ZML-leerlingen is een ZML-leerroute uitgewerkt. Leerlingen werken met doelenkaarten en krijgen zo inzicht in wat ze al kunnen en wat ze nog moeten leren. Daarnaast werkt de school aan themagericht onderwijs. Hiermee willen de leraren aansluiten bij wat leerlingen al kunnen en wat passend is bij hun capaciteiten. Tegelijkertijd zien wij dat het zicht op de ontwikkeling van de leerlingen om een verdieping vraagt. Met name de verbinding tussen de toetsresultaten, de analyse daarvan en de interventies die worden ingezet om doelen te behalen kan sterker. Dit is ook nodig want de huidige ontwikkelingsperspectieven zijn nog te weinig doelgericht. Deze bevatten veel beschrijvende informatie, maar informatie over hoe de school met leerlingen op basis van hun beginsituatie de volgende stap in de ontwikkeling kunnen maken, ontbreekt.

We hebben lessen van voldoende kwaliteit gezien. Doordat de school voor rekenen en wiskunde groepsdoorbroken werkt en daarbinnen groepjes leerlingen op hun eigen niveau bedient, is zichtbaar geworden dat de leraren goed in beeld hebben waar leerlingen staan in hun ontwikkeling. De lessen verlopen gestructureerd en in een prettige sfeer. Tijdens de instructiemomenten zijn de leerlingen actief betrokken. Wel zien we tijdens de momenten van zelfstandig werken de actieve betrokkenheid bij een aantal leerlingen afnemen, dit vraagt de aandacht van de school. We merken ook op dat de leerroutes waarin leerlingen zijn geplaatst, met het bijpassende aanbod, soms iets te leidend lijken te zijn. Hierdoor loopt de school het risico dat het volgen van de geplande leerroute de boventoon gaat volgen, terwijl de school voortdurend na moet gaan of de ambities en gestelde doelen nog passend zijn voor wat leerlingen kunnen. Het doelgericht maken van de ontwikkelingsperspectieven kan hier

helpend bij zijn.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	

De kwaliteitszorg biedt een mooie basis voor verdere schoolontwikkeling

De kwaliteitszorg en de kwaliteitscultuur beoordelen wij als voldoende. De directie van de Koningin Wilhelminaschool geeft leiding aan de schoolontwikkeling en doet dit zeer gedreven en met een duidelijke visie. We zien mooie, maar tegelijkertijd ook noodzakelijke ontwikkelingen voor de school omdat de school meer instroom krijgt van leerlingen met een veelal complexe onderwijsbehoeften en/of vaak een complexe thuissituatie. Het gedifferentieerd lesgeven heeft de volle aandacht van de directie en het team. De focus ligt voor de komende periode op het diepgaander analyseren van de toetsen van alle basisvakken en de vertaling naar het groepsplan en het ontwikkelingsperspectief. Tegelijkertijd is er expliciet aandacht voor verdere ontwikkeling en borging van het pedagogisch klimaat. Het werken met een groepsplan Gedrag staat nog in de kinderschoenen, maar is volop in ontwikkeling. Het in kaart brengen van de leerresultaten op schoolniveau, een kritische reflectie hierop vragen om versterking. Enerzijds om te kunnen bepalen welke stappen de school moet zetten in haar schoolontwikkeling, anderzijds om een goede verantwoording naar buiten te realiseren. In het verlengde hiervan kan de school ook meer gebruikmaken van de uitstroomgegevens en systematisch nagaan hoe de schoolverlaters het in het voortgezet onderwijs doen.

Een professionele schoolcultuur

Het team voelt zich ondersteund door de directie en is gericht op verdere professionalisering en op het leren van elkaar. Ouders waar mee gesproken is geven aan tevreden te zijn; leerlingen komen met plezier naar school en voelen zich, vaak na een moeilijke periode in het regulier onderwijs, hier op hun plek.

Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

4. Resultaten onderzoek naar risico's: basisschool 't Anker

In dit hoofdstuk geven wij de oordelen en de resultaten van het onderzoek bij protestants christelijke basisschool 't Anker.

Onderstaand figuur geeft de resultaten van het onderzoek

Conclusie

't Anker krijgt het eindoordeel onvoldoende school omdat het zicht op de ontwikkeling en het didactisch handelen onvoldoende zijn. Bovendien is de kwaliteitscultuur, de motor voor kwaliteitsverbetering, onvoldoende.

4.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling	•		
OP3 Didactisch handelen	•		

Een op leren gericht klimaat ontbreekt

Wij beoordelen de standaarden zicht op ontwikkeling en didactisch handelen met een onvoldoende. De leraren hebben te weinig zicht op de onderwijsbehoeften van de leerlingen en zij slagen er onvoldoende in om een taakgerichte werksfeer in de klas te creëren. Hierdoor komen de leerlingen onvoldoende tot leren (artikel 8 lid 1 WPO). Samen met observanten van de school hebben wij de lessen bezocht.

Wij zien dat het klassenmanagement van de leraren niet adequaat is. In de meeste groepen is het rommelig en onrustig. Wanneer een groepje leerlingen instructie krijgt, lopen andere leerlingen door de klas en zijn niet taakgericht bezig. De leerlingen die instructie krijgen zijn te weinig betrokken, waardoor de uitleg niet landt. De instructie is bovendien te weinig afgestemd op wat de leerlingen nodig hebben. De leraren plannen per vakgebied verschillende instructies aan verschillende groepjes leerlingen afhankelijk van hun leerprestaties, maar in de praktijk zijn deze instructies veelal hetzelfde. Leerlingen die meer uitleg nodig hebben, krijgen deze te weinig. De gebrekkige afstemming wordt veroorzaakt doordat het zicht op de ontwikkeling van de leerlingen tekort schiet. Onder leiding van de nieuwe intern begeleider hebben de leraren dit schooljaar een start gemaakt met het in beeld krijgen van hun groep. De resultaten zijn in kaart gebracht in een groepsplan per vakgebied en de leraren stellen doelen voor de resultaten. Ook maken zij aan de leerlingen duidelijk wat zij gaan leren per les en per periode van een aantal weken op het gebied van rekenen en taal. Wat deze inhoudsdoelen en resultaatsdoelen echter betekenen voor de inrichting van de lessen is nog onontgonnen gebied. Bovendien moet de individuele leerlingenzorg vanaf de grond opgebouwd worden. Deze situatie in de klassen heeft zijn weerslag op de tussentijdse resultaten van de leerlingen. Deze resultaten fluctueren en bovenal is zichtbaar dat veel leerlingen zich niet naar behoren ontwikkelen. Alleen in de groepen 7 en 8 is het leerklimaat significant beter waardoor het de leraren lukt om sommige leerlingen een deel van hun achterstanden te laten inlopen.

4.2. Schoolklimaat

Schoolklimaat	O	K	V	G
SK1 Veiligheid			●	

De veiligheid is voldoende

De school voldoet aan de wettelijke eisen aangaande haar zorgplicht voor een veilige omgeving. Zij monitort de veiligheidsbeleving van de leerlingen, er is een veiligheidsbeleid en een anti-pestcoördinator. Het Anker is een zogenoemde Vreedzame School. Wat dit betekent voor leerlingen, ouders en leraren heeft de school verwerkt in een veiligheidsbeleid. Daarnaast heeft de school een grondwet, treden leerlingen op als mediator bij conflicten en is er een leerlingenraad. De school monitort de veiligheidsbeleving van de leerlingen maar mag meer doen met de uitkomsten hiervan. Deze zouden immers input moeten geven voor het veiligheidsbeleid.

4.3. Onderwijsresultaten

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten			●	

De eindresultaten zijn voldoende, maar niet stabiel

In 2016 is met de groep schoolverlaters een eindresultaat behaald dat onder de wettelijke ondergrens lag. In 2017 en 2018 lag dit boven de wettelijke ondergrens. Hiermee zijn over het geheel genomen de resultaten voldoende. Het is de vraag hoe het eindresultaat dit jaar uit gaat vallen, vooral op het gebied van rekenen staan de leerlingen er niet goed voor. Zoals hierboven al aangegeven lukt het de leraren van groep 7 en 8 om de resultaten van de leerlingen te verbeteren ten opzicht van de lagere groepen. Ook bij de middentoetsen van 2019 is weer zichtbaar dat de resultaten van de groepen 3 tot en met 6 onder de maat zijn. In diverse groepen is op diverse vakgebieden het groepsgemiddelde onvoldoende. Bovendien fluctueren de resultaten opvallend. (Groepen) leerlingen maken in de ene periode een mooie groei door wat in de volgende periode weer teniet wordt gedaan. Het is belangrijk dat de school grip krijgt op de resultaten door het onderwijsproces te verbeteren.

4.4. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur	●		

Stevige onderwijskundige aansturing is noodzakelijk voor verbetering

Wij beoordelen de kwaliteitszorg met een voldoende hoewel er aanscherpingen nodig zijn. De kwaliteitscultuur beoordelen wij met een onvoldoende omdat er de afgelopen jaren te weinig aandacht is geweest voor het verbeteren van de professionaliteit van het team en het onderwijskundig leiderschap verstevigd moet worden.

Dit schooljaar is een nieuwe directeur gestart en een nieuwe intern-begeleider. Zij hebben zicht op de kwaliteit van het onderwijs op de school en wat er in grote lijnen nodig is om deze te laten voldoen aan de basiskwaliteit. Het is echter belangrijk dat zij de verbeterpunten concreetiseren en prioriteren, zodat het team gericht kan werken aan planmatige verbetering van het handelen in de klassen.

Deze versterking van de kwaliteitszorg vraagt van de school een

gezamenlijke inspanning vanuit een verbetercultuur en professionaliteit. Het is belangrijk dat de school hieraan gaat werken want dit schiet nu nog tekort (artikel 10 en artikel 12, lid 3 en 4 WPO). Hiervoor is onderwijskundig leiderschap nodig van het directieteam waarin zij minder volgend, maar meer sturend optreden. Bovendien is nodig dat de leraren vanuit een kritische reflectie op hun eigen centrale rol in het onderwijsleerproces, gezamenlijk gaan werken aan het verbeteren van hun bekwaamheid (artikel 32b WPO).

4.5. Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

5. Resultaten onderzoek naar risico's: pcbo De Vuurvogel

In dit hoofdstuk geven wij de oordelen en de resultaten van het onderzoek bij protestants christelijke basisschool De Vuurvogel.

Onderstaand figuur geeft de resultaten van het onderzoek.

Conclusie

De Vuurvogel krijgt het eindoordeel voldoende school omdat alle standaarden voldoende zijn beoordeeld.

5.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning		•	

Eerste stappen naar het maken van analyses en het plannen van extra hulp zijn gezet

Tijdens het verificatieonderzoek op 14 februari 2019 hebben wij onze zorgen geuit over de kwaliteit van de zorgstructuur op de Vuurvogel. De school kon ons onvoldoende laten zien dat zij zicht op de ontwikkeling van de leerlingen had; analyses van resultaten ontbraken en noodzakelijke interventies voor leerlingen die extra hulp nodig hadden waren niet of onvoldoende uitgewerkt en gepland. Mede naar aanleiding hiervan hebben wij het verificatieonderzoek omgezet in

een kwaliteitsonderzoek naar mogelijke risico's, dat wij op 14 maart 2019 hebben uitgevoerd.

Het managementteam (van bouwcoördinatoren, intern begeleiders en de directeur) hebben in de vier tussenliggende weken met volle inspanning gewerkt om dit op orde te krijgen. En met resultaat: de school laat zien in deze korte tijd diverse cruciale verbeteringen te hebben doorgevoerd en/of daar overtuigende aanzetten toe te hebben gegeven. Wij beoordelen de standaarden Zicht op ontwikkeling en Extra ondersteuning daarom als voldoende.

In februari hebben we geconstateerd dat de leraren groepsplannen voor een half jaar maken, waarbij leerlingen op drie niveaus worden ingedeeld. Deze groepsplannen bevatten echter weinig relevante informatie; het is niet helder hoe de leerlingen zich ontwikkelen en op basis waarvan de leraren komen tot een bepaalde indeling. Tijdens het verificatieonderzoek bleek dat veel leraren het niet zien wanneer leerlingen een opvallende ontwikkeling doormaken. Als leerlingen hun doel niet behalen, wordt dat genoteerd en het nieuwe doel wordt hier op aangepast (waardoor deze voor veel leerlingen te laag zijn gesteld), maar een analyse en verklaring op leerlingniveau ontbreekt.

Ook hebben wij tijdens het verificatieonderzoek geconstateerd dat leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, niet lijken te krijgen wat zij nodig hebben. Hulp komt laat op gang, is niet planmatig en weinig beredeneerd. Uit de ontwikkelingsperspectieven en de achterliggende hulplannen komt niet naar voren waar de school naartoe wil met de leerlingen en hoe de school hier gaat komen.

De school herkende zich in deze tekortkomingen en heeft dit direct na het verificatieonderzoek opgepakt. Voor meerdere groepen zijn analyses op leerlingniveau gemaakt en vastgelegd en deze zijn vervolgens per groep vertaald in doelen met een bijbehorende planning en aanpak in een 'ondersteuningsboek' voor extra ondersteuning door de leraar in de klas. Per leerling is voor verschillende leeronderdelen in kaart gebracht waar zij stagneren en wat dit betekent voor de extra hulp in de komende periode. De volgende stap voor de school is om dit schoolbreed stevig te verankeren en om de leraren voldoende toe te rusten om dit zelf goed te kunnen doen zodat de school voor alle leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kan garanderen (artikel 8 lid 1 en lid 4 WPO). Wij geven het bestuur hiervoor een herstelopdracht. Het stellen van realistische, maar tevens ambitieuze doelen voor leerlingen hoort hier ook bij, waarbij het nodig is dat leraren ook kritisch hun eigen handelen in de afgelopen periode evalueren.

De afstemming tijdens de lessen vraagt om verbetering

Het didactisch handelen beoordelen wij op schoolniveau als voldoende. De leraren benoemen het lesdoel en halen voorkennis van leerlingen op. De evaluatie aan het eind van de les is voor verbetering vatbaar. In lijn met wat we bij Zicht op ontwikkeling hebben

geconstateerd, is ons tijdens de lessen het gebrek aan differentiatie opgevallen. We hebben lange instructies gezien die weinig zijn afgestemd op de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen. De indeling in drie niveaugroepen hebben we deels teruggezien in de verwerking van de lesstof, maar niet in de instructies. Hierdoor neemt de betrokkenheid van de leerlingen sterk af naarmate de instructie vordert. Verder is het in sommige groepen onrustig. Omdat de geobserveerde lessen op basaal niveau overwegend niet voldoen en omdat de lessen die wij gezien hebben volgens de school niet representatief zijn voor het didactisch handelen op schoolniveau, vinden wij een onvoldoende oordeel op deze standaard niet passen en geven wij het bestuur een herstelopdracht om ervoor te zorgen dat alle leerlingen het aanbod zo aangeboden krijgen dat het is afgestemd op hun ontwikkelproces (artikel 8 lid 1, WPO). De volgende stap voor de school is om haar ambitie en beloftes van "leren leren via zelfstandigheid, eigenaarschap, coöperatief leren en inbreng van leerlingen in een rijke leeromgeving" waar te maken.

5.2. Schoolklimaat

Schoolklimaat	O	K	V	G
SK1 Veiligheid			●	

Veiligheidsbeleid en het welbevinden van de leerlingen heeft de aandacht van de school

De school draagt zorg voor de veiligheid van de leerlingen en heeft hiervoor een veiligheidsbeleid. De bouwcoördinatoren fungeren als aanspreekpunt bij pesten of andere onveilige situaties. Maandelijks brengt de school het welbevinden van de leerlingen in kaart via een individuele "OK-thermometer", waarmee de leraren snel kunnen reageren op kleine of grotere incidenten die zich hebben voorgedaan of die nog spelen.

Tot twee jaar geleden nam de school een gestandaardiseerde veiligheidsmeting af, maar heeft dat op het moment van het onderzoek sindsdien niet meer gedaan. Omdat dit een wettelijke vereiste is hebben wij met de school afgesproken dat de school met voorrang aandacht geeft aan het zoeken naar een voor de school passend instrument om dit nog voor de zomervakantie te herstellen. Tijdens de conceptfase van het onderzoek heeft de school dit gedaan door bij alle leerlingen in de groepen 5 tot en met 8 een veiligheidsmeting af te nemen.

5.3. Onderwijsresultaten

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten			●	

De eindresultaten zijn voldoende, maar kwetsbaar

De school behaalt in 2018 gemiddeld eindresultaten die boven de ondergrens liggen, maar in 2017 en 2016 liggen deze onder de norm. Hiermee zijn de eindresultaten van de Vuurvogel over het geheel genomen voldoende, maar kwetsbaar. Mede doordat de tussenresultaten van de school niet in alle groepen en op alle vakgebieden een stabiel en positief beeld laten zien. Het is nog onzeker hoe het gemiddelde eindresultaat van groep 8 dit jaar uit gaat vallen, omdat de groep er op het gebied van rekenen niet sterk voor staat.

5.4. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

Kwaliteitszorg is nog volop in ontwikkeling

Sinds dit schooljaar heeft de Vuurvogel een nieuwe directeur. Het managementteam, waarin een grote rol is weggelegd voor de bouwcoördinatoren voor de schoolontwikkeling, is functioneel operationeel en heeft al veel in gang gezet om tot kwaliteitsverbetering te komen, maar moet zich nog verder vormen. Recent is vooral ingezet op het inrichten van de nieuwe organisatiestructuur. Wel hebben de bouwcoördinatoren naar aanleiding van de uitkomsten van de schoolscan elk een eigen verbeterplan (voor de eigen bouw) geschreven aan de hand waarvan zij momenteel werken aan verbetering van verschillende onderdelen van het onderwijsproces. Hoe de voortgang hiervan wordt gevolgd is nog niet geheel duidelijk.

Via een algemeen kwaliteitszorgsysteem ligt er een meerjarenplanning met verbeteractiviteiten, maar een recente jaarplanning ontbreekt, evenals evaluaties van vorige jaarplannen. Daarnaast vraagt de kwaliteit van de analyses van de resultaten op groeps- en schoolniveau om een impuls. In deze analyses ontbreekt het aan diepgang: de school houdt het vooral bij constatering,

zonder dat zij verklaringen voor tegenvallende of juist positieve resultaten geeft en er consequenties aan verbindt. Door het ontbreken van bovenstaande zaken is het moeilijk om te bepalen hoe de school de kwaliteit van het onderwijsproces cyclisch evalueert en op basis daarvan planmatig verbetert (artikel 10 en artikel 12 lid 4 WPO). Wij beoordelen de kwaliteitszorg als voldoende, maar geven het bestuur voor dit onderdeel een herstelopdracht.

De basis voor een professionele verbetercultuur is gelegd

In de afgelopen periode is tevens geïnvesteerd in verbetering van de kwaliteitscultuur en in het creëren van een veilig en professioneel klimaat binnen het team. Hier plukt de school nu de eerste vruchten van; leraren participeren in werkgroepen en laten zien dat zij bereid zijn tot verandering en verbetering. Ook krijgen vormen van collegiale consultatie nu meer voet aan de grond.

Verantwoording en dialoog met de ouders is een speerpunt

Tot vorig jaar verliep de communicatie met de ouders niet altijd even goed en positief. Daar lijkt nu verandering in te zijn gekomen. De nieuwe directie benut verschillende kanalen om de dialoog met de ouders aan te gaan en daar wordt steeds meer gebruik van gemaakt door de ouders. Zo wordt het Vuurvogelcafé genoemd als nieuw initiatief waarin de school actuele onderwerpen met de ouders bespreekt, die ook de beleidsontwikkeling van de school kunnen raken. Maar ook de nieuwsbrieven en de website zijn belangrijke instrumenten om de ouders op de hoogte te houden van ontwikkelingen op de school en die positief worden gewaardeerd door de ouders waarmee wij hebben gesproken.

5.5. Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

6. Resultaten onderzoek goede school: pcbs Prins Willem Alexander, locatie Beekenstein

In dit hoofdstuk leest u onze bevindingen van het onderzoek op pcbs Prins Willem Alexander, locatie Beekenstein. Het bestuur heeft deze school voorgedragen voor een onderzoek op verzoek naar een goede school.

We hebben daarvoor de (zelf)evaluatie gebruikt die de school heeft gemaakt.

Onderstaand figuur geeft de resultaten van het onderzoek

Beoordeling Onderwijs

Conclusie

Basisschool Prins Willem Alexander, locatie Beekenstein krijgt de waardering 'voldoende school.'

We baseren deze conclusie op het gegeven dat we in totaal voor drie (van de veertien) beoordeelde standaarden hebben vastgesteld dat er goede kwaliteit is.

Het betreft in het kwaliteitsgebied 'Onderwijsproces' één standaard die we als 'goed' waarden namelijk aanbod (OP1) en in het kwaliteitsgebied 'Kwaliteitszorg en ambitie' twee standaarden: Kwaliteitszorg (KA1) en "Kwaliteitscultuur (KA2). De overige elf standaarden zijn van voldoende kwaliteit.

Op de school zet het gedreven en enthousiaste team zich gezamenlijk in om de onderwijskwaliteit op diverse gebieden te verbeteren. Vanuit ambitieuze verbeterplannen blijkt dat de directie goed voor ogen heeft wat zij met de school wil bereiken. Mooie voorbeelden van ingevoerde verbeteringen hebben wij geconstateerd in hun aanbod waarbij naast de kernvakken ook aandacht is voor cultuur en onderzoekend leren, de professionele cultuur waarin de leraren verantwoordelijkheid krijgen door deel te nemen in diverse leerteams en de kwaliteitszorg waarbij de directie goed zicht heeft op de kwaliteit van het onderwijs.

Op andere terreinen, zoals het didactisch handelen en het zicht op de ontwikkeling van leerlingen, zijn goede stappen gezet, maar wij constateren dat de school zich nog verder kan ontwikkelen voordat een waardering 'goed' aan de orde is.

6.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod			2
OP2 Zicht op ontwikkeling		●	
OP3 Didactisch handelen		●	
OP4 (Extra) ondersteuning		●	
OP6 Samenwerking		●	
OP8 Toetsing en afsluiting		●	

Het brede aanbod is een sterk punt van de school en daarom leidt de standaard 'Aanbod' tot de waardering 'goed'.

De overige standaarden van het kwaliteitsgebied Onderwijsproces beoordelen wij als 'voldoende'.

Het aanbod op de school overstijgt de basiskwaliteit omdat het is gericht op de brede ontwikkeling van leerlingen. Op basis van eigen onderzoek en wetenschappelijk onderzoek heeft de school een breder aanbod ontwikkeld voor cultuur, sociale vaardigheden en onderzoekend leren. De leerlingen die we spraken gaven aan het brede aanbod te waarderen. Een volgende stap voor de school zou zijn om de onderzoekende leerhouding ook te vragen bij leerlingen tijdens de kernvakken als rekenen en taal. Nu volgen de leraren de methodes waarbij er minder ruimte is voor eigen inbreng van leerlingen. De directie heeft dit ook opgemerkt en is voornemens hiermee aan de slag te gaan met het team.

Verder liggen er kansen om onderdelen van het onderwijsproces verder uit te diepen. Ten eerste op het onderdeel Zicht op ontwikkeling. In de schoolorganisatie is een goede werkwijze afgesproken om de gegevens die gaan over de ontwikkelingen van de leerlingen, systematisch te verzamelen en vast te leggen. De leraren hanteren een breed instrumentarium zoals methode (on)afhankelijke toetsen, kindgesprekken en observaties. Voor de groepen 1 en 2 zijn de leraren zich aan het oriënteren op een leerlingvolgsysteem dat beter aansluit op hun werkwijze.

Op diverse momenten per jaar agendeert het team gesprekken met de intern begeleider en de directie om de voortgang van de groei en de leervorderingen van de leerlingen te bespreken. We hebben gezien dat het team hierin nog stappen kan zetten, met name op het analyseren van tegenvallende resultaten en in de juiste keuzes te maken voor extra ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. De directie en de intern begeleider hebben dit ook geconstateerd en hebben al ideeën hoe zij met het team hieraan willen werken op korte termijn.

Een tweede onderdeel uit het onderwijsproces dat verder versterkt kan worden is het didactisch handelen. Samen met observanten van de school hebben wij enkele groepen bezocht. Tijdens de lessen die wij bijwoonden, zagen we dat de leraren een duidelijke uitleg gaven en de leerlingen in staat waren om zelfstandig de leerstof te verwerken. Een ontwikkelpunt op schoolniveau is het realiseren van een betere afstemming tijdens de uitleg op de verschillende niveaus van de leerlingen. Nu zagen we in de meeste lessen een uitleg aan alle leerlingen. Wanneer de leraren nog beter de toetsresultaten gaan analyseren weten zij preciezer welke leerlingen wel en niet hoeven deel te nemen aan de uitleg.

Ten slotte kan de school de samenwerking met de inpassende kinderopvang een impuls geven. De samenwerking bestaat nu uit het gezamenlijk deelnemen aan scholingsactiviteiten en thema's voorbereiden. Op aanvraag van de kinderopvang voert de intern begeleider observaties uit bij enkele kinderen, maar dat maakt geen onderdeel uit van een afspraak dat alle kinderen hiervoor in aanmerking komen. Wel vindt er een overdracht plaats op het moment dat een kind de overstap gaat maken naar de school. Een volgende stap zou kunnen zijn dat er een doorgaande lijn komt in het aanbod en dat er zicht komt op de ontwikkeling van alle kinderen van de kinderopvang zodat zij in groep 1 een aanbod en aanpak krijgen die aansluit bij hun ontwikkeling op dat moment.

Voor de standaarden 'Extra ondersteuning OP4' en 'Toetsing en afsluiting OP8' nemen wij de oordelen over die de school in hun zelfevaluatie heeft opgenomen.

6.2. Schoolklimaat

Schoolklimaat	O	K	V	G
SK1 Veiligheid			●	
SK2 Pedagogisch klimaat			●	

De school voldoet op de standaard 'Veiligheid SK1' en 'Pedagogisch klimaat SK2' aan de basiskwaliteit en daarom beoordelen wij beide standaarden als voldoende .

In de schoolorganisatie is een veiligheidsbeleid dat onder andere bestaat uit een jaarlijkse monitoring van de beleving van de sociale veiligheid van de leerlingen. De leraren analyseren de resultaten hiervan en voeren waar nodig verbeteringen door. Tevens is er een beleid voor de omgang met sociale media en zijn er schoolbrede gedragsregels samen met de leerlingen opgesteld. Daarnaast is er een aanspreekpunt voor ouders en leerlingen wanneer er signalen zijn die betrekking hebben op onveilige situaties. Om de leerlingen sociale vaardigheden aan te leren hanteert de school een methode die vanaf groep 1 gevolgd wordt. De leerlingen met wie we spraken, gaven ons aan dat zij zich veilig voelen op hun school en dat zij met plezier naar school gaan. De ouders waarmee we gesproken hebben bevestigden dit beeld.

De volgende stap voor de school kan zijn om na te denken over de doelen die de school wil bereiken ten aanzien van het pedagogisch klimaat en deze nog meer te integreren in alle lessen en activiteiten. De onrust die wij in enkele groepen en op de gangen opmerkten zou daardoor niet meer nodig zijn. Ook het monitoren van de opgestelde doelen kan een onderdeel worden van het planmatig werken aan een pedagogisch klimaat op de school.

6.3. Onderwijsresultaten

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten			●	
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties			●	
OR3 Vervolgsucces			●	

We beoordelen de eindresultaten als voldoende aangezien de school voldoet aan de basiskwaliteit.

De school heeft gedurende drie jaren achtereenvolgende voldoende leerresultaten behaald. De school maakt dit zichtbaar met de landelijk genormeerde eindtoets die zij in groep 8 afneemt.

Voor de school ligt nog wel een kans voor aanscherping van de aandacht voor de eindopbrengsten. Tijdens de analyse van de (eind)resultaten kunnen de behaalde referentieniveaus punt van aandacht zijn zodat er meer informatie volgt over het uitstroomniveau van de leerlingen. Door deze referentieniveaus te gebruiken, is verdere ontwikkeling mogelijk in het kwaliteitsdenken van het team, bijvoorbeeld over beredeneerde keuzes die zijn te maken in de leerinhouden.

Ook kan worden nagedacht over de opbrengstdoelen op andere vakgebieden en vaardigheden die de school de leerlingen aanleert zoals het aanbod dat gericht is op onderzoeksvaardigheden liggen dan voor de hand. De school kan zich beraden op de succescriteria die bij het onderzoekend leren gelden.

6.4. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			✓
KA2 Kwaliteitscultuur			✓
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

We waarderen de standaard 'Kwaliteitszorg KA1' en 'Kwaliteitscultuur KA2' als goed omdat de directie goed voor ogen heeft wat ze met de school wil bereiken en samen met een gedreven team continu werkt aan kwaliteitsverbetering. Voor de standaard 'Verantwoording en dialoog KA3' voldoet de school aan de basiskwaliteit.

Vanuit een duidelijke visie heeft het team, onder leiding van de twee sterke onderwijskundige directieleden, in de afgelopen jaren grote stappen gezet als het gaat om de onderwijskwaliteit van de school en de professionele cultuur te verbeteren. De vertaalslag van beleid en visie naar de praktijk is zichtbaar op de school. De directie heeft goed zicht op de onderwijskwaliteit van de school door cyclisch en continu gegevens te verzamelen, deze gezamenlijk te analyseren en waar nodig te anticiperen. Een mooi voorbeeld hiervan is de gedegen aanpak die de school uitvoert om samen met een externe partij de resultaten op begrijpend lezen te willen verhogen.

Het team dat op de school werkt kenmerkt zich als gedreven, professioneel en eigenaar van de schoolontwikkelingen. Samen werken zij continu aan het verbeteren van de onderwijskwaliteit en

hun eigen professionaliteit. Zo nemen alle leraren deel aan een werkgroep, vragen ze elkaar om hulp en door bij elkaar in de groepen te kijken geven zij elkaar ook feedback. Regelmatig voeren de directieleden en de intern begeleider groepsbezoeken uit waarna de leraren ook van hen feedback ontvangen. Daarnaast volgen alle leraren een intern begeleidingstraject dat aansluit op hun niveau en hen helpt beter te worden. Ook tijdens de besprekingen over de toetsresultaten reflecteren de leraren voortdurend op hun eigen handelen. Bij tegenvallende resultaten zijn het de leraren die vanuit hun werkgroep op zoek gaan naar mogelijke verklaringen en stellen een plan op om eraan te werken.

Voor de standaard 'Verantwoording en dialoog KA3' nemen wij het oordeel over die de school in hun zelfevaluatie heeft opgenomen.

6.5. Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

7. Onderzoek registratie en melding aan- en afwezigheid: De Wonderboom

Onderzoek naar registratie van aan- en afwezigheid

De onderwijsinspectie voert op verzoek van de Minister een aantal onderzoeken uit naar de registratie van aan- en afwezigheid, met als uiteindelijk doel te bereiken dat verzuim en vroegtijdig schoolverlaten zoveel mogelijk worden voorkomen en teruggedrongen. Als scholen en instellingen ongeoorloofd verzuim, schorsing en verwijdering correct registreren en tijdig melden, is dit beter en sneller in beeld bij degenen die er actie op moeten ondernemen. Dit draagt eraan bij dat alle leerplichtige kinderen en jongeren onderwijs volgen en geen voortijdig schoolverlater worden.

In dit kader hebben wij op basisschool De Wonderboom op 21 februari 2019 een onderzoek gedaan naar de registratie en melding van aan- en afwezigheid van de leerlingen in de periode van 17 september tot en met 27 januari 2019.

Hieronder staan de bevindingen van het onderzoek op De Wonderboom.

Kort samengevat zijn de bevindingen dat op De Wonderboom de verzuimregistratie, de meldingsplicht, de registratie van de meldingen, de schorsing en verwijdering en de communicatie hierover in orde zijn. Ook het onderdeel 'vrijstelling geregeld schoolbezoek' (verlof) beoordelen wij met een voldoende, maar er is aandacht nodig van de school voor de administratieve afhandeling van de verlofaanvragen.

Verzuimregistratie

De verzuimregistratie van de school is zeer volledig waardoor de school goed zicht heeft op de aan-en afwezigheid van haar leerlingen. De leraren registreren dagelijks op deugdelijke wijze de aan- en afwezigheid van leerlingen. Ten aanzien van leerlingen die regelmatig te laat komen is beleid aanwezig. Tijdens de klassenbezoeken bleek dit beleid bekend en nageleefd te worden.

De school hanteert specifieke codes in het administratiesysteem om aan te geven wanneer de leerlingen afwezig zijn. Hierdoor houdt ze goed overzicht waar de leerlingen zijn.

Wij geven in overweging om de omschrijving 'anders geoorloofd' nader te definiëren. In een enkel geval was informatie hierover terug te vinden bij de kolom 'opmerkingen'. In een ander geval bleek het te gaan om een operatie, die mogelijk geregistreerd had kunnen worden in de categorie 'ziek'.

Ook is niet duidelijk wie verantwoordelijk is voor de registratie op

schoolniveau.

Meldingsplicht

Volgens artikel 21a van de Leerplichtwet 1969 dient de school verzuim van leerlingen zonder geldige reden op tijd te melden. Het gaat hier om leerlingen die binnen vier weken 16 uur zonder geldige reden afwezig zijn. Dit dient zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen 5 dagen gemeld te worden aan Duo.

In de onderzoeksperiode heeft de school een aantal leerlingen geregistreerd die ongeoorloofd verzuimd hebben. Geen van deze leerlingen heeft echter meer dan 16 uur verzuimd in vier weken en melding hiervan was dus niet nodig. Mede op basis van de informatie van de ambtenaar Leerplicht, eveneens aanwezig tijdens dit onderzoek als toehoorder, gaan wij ervan uit dat de school de meldingsplicht correct uitvoert.

Vrijstelling geregeld schoolbezoek (verlof)

De gronden tot beslissing om een vrijstelling van geregeld schoolbezoek (verlof) te verlenen hebben wij niet volledig kunnen beoordelen (artikelen 11, 13a en 14 van de Leerplichtwet 1969). Tijdens het onderzoek bleek dat de school vanaf begin dit schooljaar de formulieren waarmee verlof wordt aangevraagd niet meer verzamelt in een map, maar het formulier inscant en vervolgens opslaat in het leerlingdossier in ParnasSys. Een aantal van deze formulieren (meer dan twee) bleek niet aanwezig in het digitale dossier van de leerlingen. Tijdens het gesprek bleek desalniettemin dat de vrijstellingen op de juiste gronden verleend zijn en dat het hier gaat om een administratieve omissie. Wij maken met de school de afspraak dat zij haar administratieve procedures verbetert zodat altijd zichtbaar is op welke gronden vrijstelling van geregeld schoolbezoek is verleend.

Schorsing en verwijdering

Bij schorsing dient de inspectie schriftelijk en met opgave van redenen in kennis gesteld te worden, als de duur langer dan één dag is. Aangezien op De Wonderboom geen leerlingen zijn geschorst of verwijderd tijdens de onderzoeksperiode, geven wij geen oordeel over dit onderdeel.

Communicatie van verzuimbeleid

Informatie over het verzuimbeleid is in de schoolgids opgenomen. Ook op de website van de school is uitvoerige informatie opgenomen over het verzuimbeleid. Hier is tevens een formulier te downloaden waarmee een verzoek tot het verlenen van verlof kan worden aangevraagd. De school voldoet hiermee aan de wettelijke verplichtingen over de communicatie van verzuimbeleid.

8. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg en de onderwijskwaliteit.

Bestuurlijke reactie van PCBO Amersfoort bij het rapport van de Inspectie van het Onderwijs 2019

Het algemene beeld, zoals dit uit het rapport van de onderwijsinspectie naar voren komt, herkent het bestuur. Het onderzoek zelf hebben we ervaren als positief-kritisch, open en deskundig. Hierna gaat het bestuur op enkele belangrijke aspecten nader in.

Kwaliteitszorg op stichtingsniveau.

Vanaf januari 2018 hebben bestuur en directeuren, naast een breed betekenisvol onderwijsaanbod, de focus op onderwijskwaliteit gelegd. Zie hiervoor ook de eigen publicatie 'De staat van ons onderwijs', op de website van PCBO Amersfoort. Op elke school is een kwaliteitsscan uitgevoerd en besproken in het team. Daarna zijn per school verbeterpunten bepaald en in uitvoering genomen. Naar interne en externe betrokkenen rapporteert het bestuur actief over de onderwijskwaliteit en ontwikkelingen in de organisatie. Mooi is het dan ook om op de onderdelen die Kwaliteitszorg betreffen twee keer een voldoende een eenmaal een goed als beoordeling te ontvangen van de inspectie. In de begeleidende tekst wordt de huidige kwaliteit en stand van zaken waarderend weergegeven. Hiermee wordt het ingezette beleid herkend en van waarde geacht voor de dialoog hierover met de ouders van onze leerlingen, onze collega's en andere belanghebbenden. Bestuur en directeuren zullen de aanpak en benadering, waarbij de focus op kwaliteit ligt, continueren en waar nodig aanscherpen. De aanscherping betreft o.a. de wijze waarop elke school de dialoog met de ouders en andere betrokkenen zal voeren. Ook het bieden van onderwijs zoveel als mogelijk 'op maat' voor leerlingen die verschillen qua interesse en capaciteiten, is daarbij een belangrijk doel.

Financieel beheer en continuïteit.

Op gebied van financieel beheer en continuïteit voldoet PCBO Amersfoort ruimschoots aan de verplichtingen en verwachtingen. Door de beoordeling die op dit aspect slechts twee categorieën kent (onvoldoende vs. voldoende) en door de geringe tekstuele toelichting, is het bestuur van mening dat de waardering voor en beschrijving van het ingezette beleid t.a.v. risicodetectie te gering is. De inspectie heeft de jaarstukken 2017 beoordeeld. De door ons ingezonden risicoanalyse uit 2018 wordt slechts beperkt genoemd in het rapport. Met deze risicoanalyse, uitgevoerd m.b.v. externe beoordelaars, is het bestuur 'in-control' t.a.v. belangrijke financiële, onderwijskundige als personele risico's die zich kunnen voordoen. Ook heeft het bestuur in 2018 2 indicatoren bepaald voor de financiële continuïteit van onze

stichting. Met het bepalen en toepassen van deze indicatoren meent het bestuur tot de voorhoede in de sector Primair Onderwijs te behoren t.a.v. de kwaliteit en breedte van de risicoanalyse. Het bestuur heeft kennis genomen van het feit dat de financieel inspecteur zich vooral moet of wenst te baseren op jaarstukken, en deze zijn voor 2018 nog niet beschikbaar. Daardoor vindt het bestuur wel dat de inmiddels uitgevoerde risicoanalyse en de genomen maatregelen onderbelicht blijven in de rapportage van de onderwijsinspectie. Ook is het zo dat dit rapport beschikbaar is tot 2023 en dat de beoordeling inzake financiën en continuïteit dus op materiaal uit 2017 stoelt en daarmee snel verouderd is.

Onderwijskwaliteit op de scholen.

De beoordeling van de onderwijskwaliteit op de verschillende scholen die in dit onderzoek zijn opgenomen, wordt in hoge mate herkend. Ook t.a.v. het relatieve verschil tussen scholen t.a.v. specifieke kwaliteitsaspecten nemen bestuur en directeuren dezelfde aspecten waar als de onderwijsinspectie.

PWA Beekenstein is naar de mening van het bestuur een school die duidelijk boven het gemiddelde in Nederland afsteekt. Het ontwikkelde onderwijsconcept biedt kwaliteit en zet in op brede ontwikkeling van kinderen door 'onderzoekend leren' echt centraal te stellen. De inspectie herkent dit en waardeert dit. Echter door de korte periode waarin dit nu ingevoerd is en door het nog verder verbeteren van o.a. de instructiekwaliteit is nog (net) geen sprake van het formele predicaat 'goed'. School en bestuur blijven hier met passie aan werken.

Op de andere scholen, die als voldoende zijn beoordeeld, neemt de inspectie waar dat 'zicht op ontwikkeling' van kinderen verder verfijnd kan worden. Dit is opgemerkt bij o.a. De Vuurvogel en De Windroos. 'Zicht op ontwikkeling' betreft dan m.n. individuele verschillen tussen kinderen per domein of vak en per periode. Hier dient het onderwijsaanbod dan weer op afgestemd te zijn.

We constateren in het onderwijs dat de eisen t.a.v. dit aspect door de inspectie met het nieuwe toezichtkader van 2017 verhoogd zijn. Om in elke klas en bij elke leraar aan deze eisen ruim te voldoen, zal in de schoolteams ingezet worden op het aanscherpen van de analyses van de onderwijsopbrengsten en het afstemmen van het onderwijsprogramma en de instructie hier op. Dit zal dan aansluitend betekenen dat differentiatie tijdens de lessen nog specifiek en gevarieerder vorm krijgt. De hierbij geformuleerde opdrachten vanuit de inspectie worden vanzelfsprekend uitgevoerd. En met het verder aanscherpen van deze werk-routines geven we vorm aan de focus op kwaliteit en sturen we met elkaar op passende onderwijsresultaten.

T.a.v. de beoordeling van 't Anker is er sprake is van enig verschil in 'weging' tussen de onderwijsinspectie enerzijds en de eerder afgenomen schoolscan anderzijds. De onvoldoende waarmee deze

school beoordeeld is t.a.v. belangrijke aspecten van de kwaliteit, wordt als een zeer serieus signaal opgevat. Om zowel de doorontwikkeling van unit-onderwijs als het verbeteren van onderwijskwaliteit op deze school goed vorm te geven, is per augustus 2018 een nieuwe directeur en nieuwe intern begeleider aangesteld. Samen met het team wordt het lopende ontwikkeltraject, op de aspecten die de inspectie benoemd heeft, aangescherpt. Dit betekent dat een verbeterprogramma reeds is opgestart. Ook zullen bestuur en directie nogmaals een eigen kwaliteitsscan op de school uitvoeren in de tweede helft van 2019. Dit mede om scherp oog te hebben en houden op de actuele onderwijskwaliteit. De uitkomst hiervan zal gedeeld worden met de inspectie. Natuurlijk wordt over deze aanpak de dialoog met medezeggenschapsraad, ouders en betrokkenen gevoerd.

Samenvatting en acties.

Het bestuur is tevreden over de herkenning en waardering van de onderwijsinspectie voor het ingezette kwaliteitsbeleid, de ontwikkeling van de kwaliteitscultuur en de intensieve wijze waarop de dialoog met belanghebbenden wordt gevoerd.

Het bestuur vindt de analyse van en waardering voor het financieel beheer en de continuïteit beperkt en mist hierin een echte beoordeling van de recent uitgevoerde acties gericht op het signaleren en aanpakken van risico's.

Het bestuur herkent de kritische opmerkingen en herstelopdrachten zoals bij de verschillende scholen benoemd. Hierbij komt het er nu op aan de ingezette focus op kwaliteit micro, dus in elke klas, en daarmee in elke school op een goed en meer onderling vergelijkbaar niveau te krijgen. De verschillen in gerealiseerde onderwijskwaliteit zijn soms nog te groot. Hierbij dient de aandacht zich verder te verleggen van het niveau van bestuur, directie en intern begeleiders naar het niveau van het team en elke klas/leraar. Inhoudelijk betreft dit m.n. zicht op ontwikkeling, didactisch handelen dat hier op afgestemd is. Daarmee worden bij de leerling-populatie passende en voldoende hoge resultaten behaald. Procesmatig betekent dit sturen op kwaliteit m.b.v. het expliciteren van de pdca-cyclus, zodanig dat na analyse tijdig en effectief aanpassingen in het aanbod dan wel het onderwijsproces in de klas worden toegepast.

Er wordt gekozen voor een aanpak waarbij zowel door scholen samen wordt gewerkt in het verder aanscherpen van werkwijzen als het uitvoeren van specifieke verbeteracties en -plannen in elke afzonderlijke school.

Het bestuur hoopt en verwacht hiermee de huidige kwaliteit vast te houden en verder te verbeteren. Daarbij blijft zij, evenals alle onderwijsprofessionals op de scholen, met passie werken aan een breed en betekenisvol onderwijsaanbod.

Erik van Lingen,
College van Bestuur

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

